

ASF tartunta-alueen rajoitusten vaikutus maa- ja metsätalouteen

Timo Heikkilä, pj
Suomen Sikayrittäjät ry

ASF-vastustusta tehty Suomessa pitkään

- Suomessa laajempi vastustustyö aloitettu vuonna 2014, kun ASF levisi Viroon
- Villisikojen metsästystä edistetty laaja-alaisesti
 - Kaakkois-Suomen metsästäjät edelläkävijöinä
- Tautiriskistä viestintä ollut kattavaa
- Varautumista kehitetty
 - Valmiusharjoitukset ja -suunnitelmat

Afrikkalainen sikarutto (ASF)

- Sikaeläinten vakava verenvuotokuume
- **Ei tartu ihmiseen -> Sianlihaa on yhä turvallista syödä, etenkin kotimaista.**
- Kuolleisuus lähes 100 %
- Rokotetta tai hoitoa ei ole
- Vakavin villisikaan liittyvä tautiuhka Suomessa
 - Todettu Suomessa ensimmäistä kertaa heinäkuussa 2026.
- Lakisääteisesti vastustettava eläintauti.
- **Keskeiset toimenpiteet**
 - Ilmoita epäilyistä välittömästi viranomaisille
 - Toimita näytteet tutkittavaksi
 - Noudata hygieniaohteja
 - Noudata viranomaisten ohjeita, etenkin tautialueella

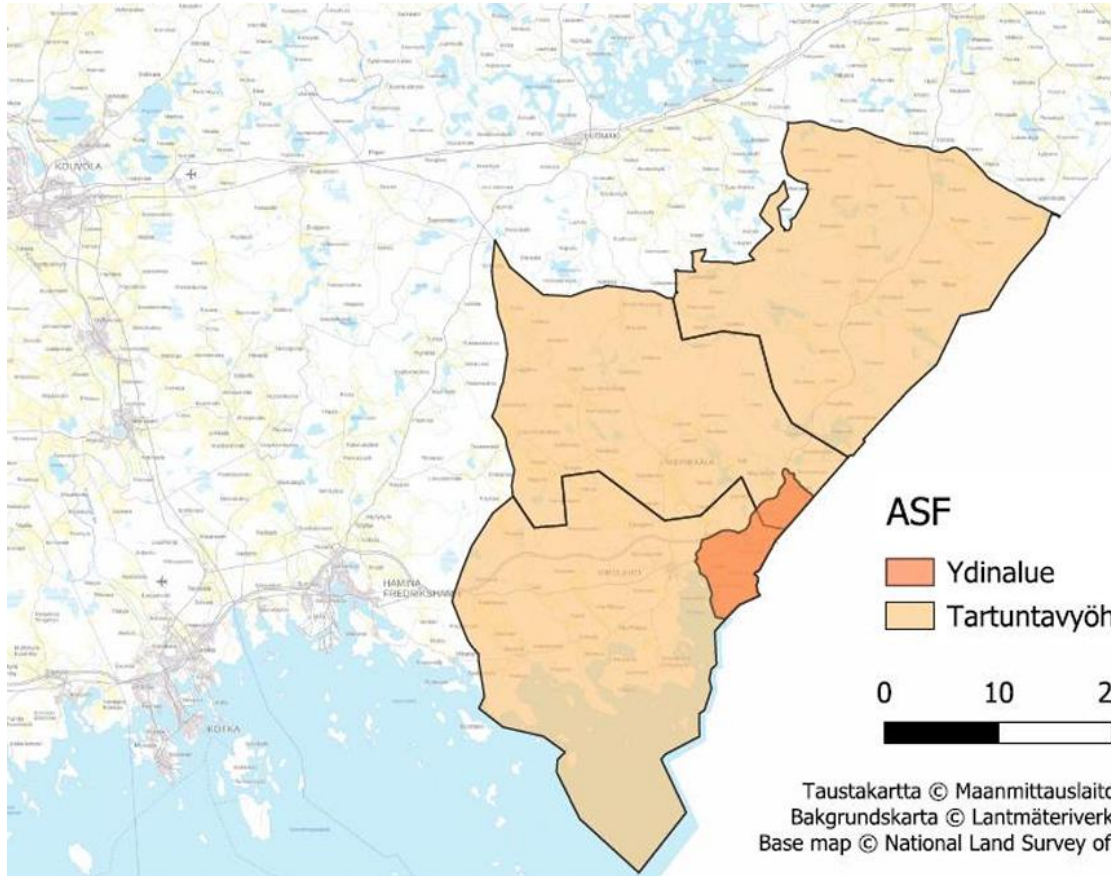

ASF Suomessa - mitä muuttunut tautitilanne tarkoittaa viljelijälle?

- 14.8.2026 korjattu Ruokaviraston päätös | Maa- ja metsätalouden näkökulma
- Afrikkalaista sikaruttoa on todettu Suomessa luonnonvaraisissa villisioissa.
- Tartuntavyöhykkeelle on määrätty merkittäviä toimintarajoituksia.
- Tänään tärkeintä on ymmärtää, mitä rajoitukset tarkoittavat käytännössä - ja mitä voidaan tehdä muualla Suomessa.

Rajoitsalue

- Tartuntavyöhyke: Virolahti ja Miehikkälä kokonaan sekä Lappeenrannan kaupungista Vainikkalan asemalle johtavan rautatien eteläpuolinen alue.
- Tartuntavyöhykkeen sisällä on erillinen ydinalue, jolla rajoitukset ovat muuta vyöhykettä tiukemmat.
- Alueen koko noin 140 000 ha
 - Noin 6 000 ha peltomaata
 - Noin 100 000 ha metsää

Mitä tartuntavyöhykkeellä ei voi tehdä normaalisti?

- Koneellinen maanmuokkaus maastossa on kielletty.
- Metsätaloustöiden tekeminen on pääsääntöisesti kielletty.
- Moottoriajoneuvolla liikkuminen maastossa on kielletty.
- Luonnonvaraisten eläinten metsästys ja pyynti on kielletty, poikkeuksena Ruokaviraston järjestämä villisikojen metsästys.
- Luonnonvaraisten villisikojen ruokinta on kielletty, paitsi Ruokaviraston järjestämänä.
- Koirien ulkoilutus maastossa on kielletty muutoin kuin teitä pitkin kytkettynä.
- Metsästys ja pyynti on kielletty, lukuun ottamatta Ruokaviraston järjestämää villisikojen metsästystä.
- Kriittisen infran korjaus- ja ylläpitotyöt ovat sallittuja päätöksessä määritellyin ehdoin.

Metsätaloudessa rajoitukset voivat näkyä nopeasti

- Normaalialueen koneellista metsätaloustyötä ei voi tehdä tartuntavyöhykkeellä vapaasti.
- Ydinalueen ulkopuolella ennen vyöhykkeen perustamista kaadettujen puiden noutaminen on sallittu.
- Ydinalueen ulkopuolella voidaan tehdä ilman moottorikäyttöistä työvälinettä mm. suunnittelu-, kartoitus- ja neuvontatöitä sekä puiden istutusta, käsikylvöä ja taimikoiden heinäystä.
- Rajoitukset voivat aiheuttaa töiden viivästymistä ja koneiden seisonta-aikaa.

Maatilalla: erityisesti sikatilan bioturvallisuus

- Sikojen ja luonnonvaraisten villisikojen suorat ja epäsuorat kontaktit on estettävä tehokkaasti.
- Sikalassa kävijöiden on käytettävä pitopaikan suojavaatteita ja -jalkineita sekä huolehdittava käsien ja jalkineiden pesusta ja desinfioinnista.
- Villisian lihaa, villisian osia tai mahdollisesti saastuneita materiaaleja ja välineitä ei saa tuoda tartuntavyöhykkeellä sijaitsevaan sikojen pitopaikkaan.
- Kunnaneläinlääkäri tarkastaa riskiperusteisesti alueen sikojen pitopaikkoja.
- Tilan kuolleet eläimet heti raatokonttiin, etteivät houkuttele paikalle muun muassa alueen villasikoja.

Rehut, oljet ja materiaalit - virus voi kulkea mukana

- Tartuntavyöhykkeeltä kerättyä viljaa tai muita kasveja ei saa käyttää sikojen ruokintaan ilman päätöksessä määriteltyä varastointia.
- Varastointiaika on vähintään 30 vuorokautta yli 0 °C:ssa sikaeläinten ulottumattomissa.
- Vyöhykkeeltä kerättyä olkea ei saa käyttää sioille ilman vähintään 90 vuorokauden varastointia yli 0 °C:ssa sikaeläinten ulottumattomissa.
- Tavoitteena on estää uudet tartunnat sikaeläimillä.

Koneet ja ajoneuvot: uusi käytännön riski

- Maa- ja metsätalouskoneilla liikkumista tartuntavyöhykkeen maastossa rajoitetaan.
- Vyöhykkeellä maa- ja metsätalouskäytössä olleen koneen siirtäminen pois alueelta on sallittua vain pestynä ja desinfioituna.
- Sama periaate koskee laajemminkin materiaaleja ja välineitä, jotka voivat olla viruksen saastuttamia.
- **Käytännön kysymys tilalle:** missä koneella on ajettu ja miten se puhdistetaan ennen seuraavaa työmaata?

Ydinalueella rajoitukset ovat vielä tiukemmat

- Sienestys ja marjastus on kielletty, myös kaupallinen toiminta.
- Maastossa liikkuminen on kielletty muutoin kuin teitä pitkin.

Entä muu Suomi?

- Tartuntavyöhykkeen ulkopuolella maa- ja metsätalouden normaalia toimintaa ei ole tämän päätöksen perusteella yleisesti rajoitettu.
- Mutta ASF:n torjunta ei ole enää vain varautumista tulevaisuuteen - tautia esiintyy Suomessa.
- Bioturvallisuudesta kannattaa tehdä arjen toimintatapa.
- Erityisesti sikatilojen kannattaa arvioida villisikojen, ihmisten, koneiden, ajoneuvojen, rehujen ja materiaalien kautta syntyvät riskit.

Viisi asiaa, jotka jokaisen viljelijän kannattaa tehdä nyt

- 1. Estä villisikojen pääsy pidettävien eläintilojen luokse.
- 2. Huolehdi sikalan liikenteen ja vierailijoiden hygieniasta.
- 3. Tiedä rehujen, olkien ja muiden materiaalien alkuperä.
- 4. Pidä koneet ja ajoneuvot puhtaina ja mieti, missä niillä on liikuttu.
- 5. Ilmoita kuolleena löydetyistä villisioista välittömästi alueen kunnaneläinlääkärille.

Villisikakannan hallinta on nyt osa ASF:n torjuntaa

- Tartuntavyöhykkeen ulkopuolella aktiivinen villisianmetsästys on erittäin tärkeää.
- Tavoitteena on pienentää villisikakantaa ja estää uusien tihentymien muodostuminen.
- Pienempi kanta tarkoittaa pienempää riskiä taudin leviämislle ja uusien tartunta-alueiden syntymislle.
- Metsästäjien, maanomistajien, sikayrittäjien ja viranomaisten yhteistyö korostuu.

ASF on nyt riskienhallintaa

- Rajoitukset kohdistuvat tartuntavyöhykkeelle - eivät koko Suomeen.
- Maa- ja metsätaloudessa tärkein asia on estää viruksen kulkeutuminen paikasta toiseen.
- Sikatoiminnassa bioturvallisuus on keskeinen suoja.
- Tartuntavyöhykkeen ulkopuolella villisikakannan pienentäminen on tärkeä osa riskin pienentämistä.
- **Mitä paremmin onnistumme nyt, sitä paremmin turvaamme maa- ja metsätalouden toimintaedellytykset tulevaisuudessa.**

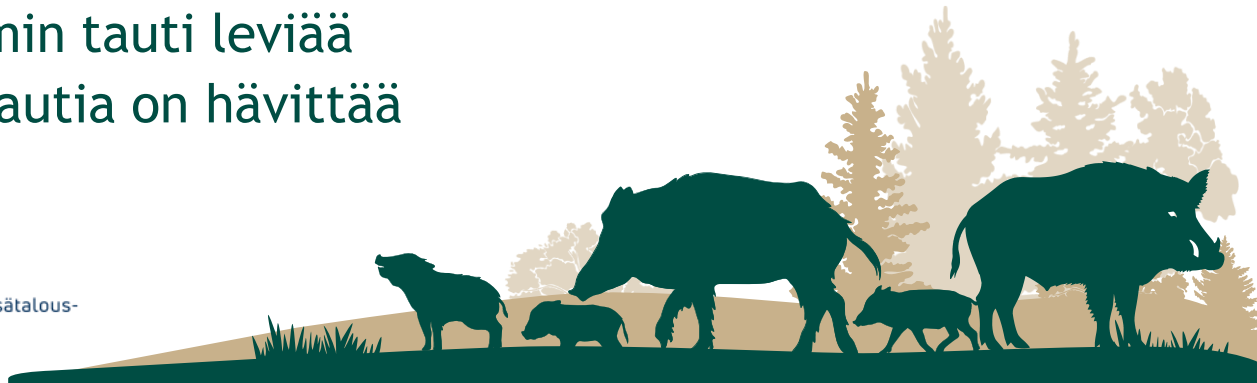
ASF-riski huomioitava koko Suomessa

- Taudille on tyypillistä useiden satojen kilometrien hyppäykset
 - Leviää uusille alueille ihmisen toiminnan seurauksena
- ASF-riskin hallitsemiseksi villisikakannan pienentäminen koko Suomen alueella on välttämätöntä
- Tartuntavyöhykkeeltä tuotava vilja ja heinä ovat tartuntariski
 - Ei tule käyttää minkään riistaeläimen ruokintaan

Villisiat ja afrikkalainen sikarutto (ASF)

- Villisikakannan hallinta on ydinkysymys ASF-hallinnassa
 - Afrikkalainen sikarutto leviää ja säilyy luonnonvaraisissa villisioissa
- Mitä suurempi luonnonvarainen villisikakanta on
 - Sitä todennäköisemmin villisika kohtaa viruksen
 - Sitä todennäköisemmin tauti pääsee leviämään kannassa
 - Sitä tehokkaammin tauti leviää
 - Sitä vaikeampi tautia on hävittää

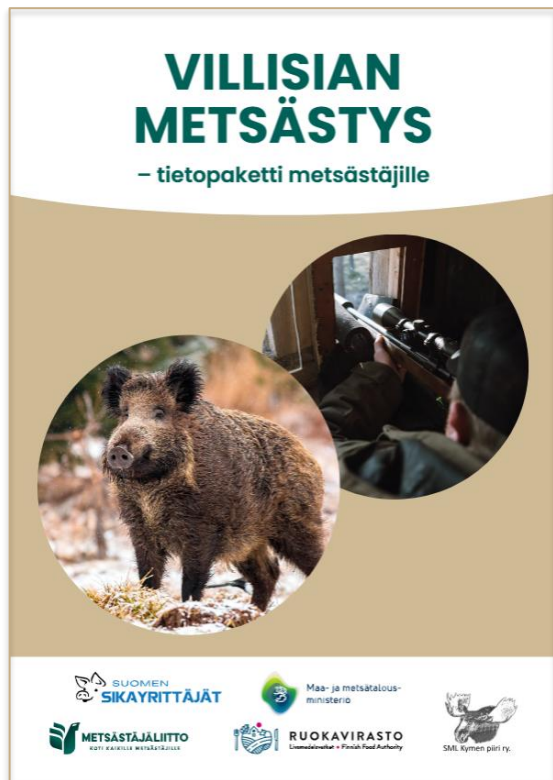

Tavoitteena puolittaa villisikakanta

- Villisikatyöryhmän mietintö 2024: metsästysalan organisaatiot ovat sitoutuneet yhteiseen kantatavoitteeseen
 - Tavoitteena puolittaa nykyinen villisikakanta
 - Uusi tihentymiä tai pysyvää kantaa ei päästetä muodostumaan Itäisen Uudenmaan ja Kaakkois-Suomen keskittymien ulkopuolelle
- ASF-riskin lisäksi suuri kanta lisäisi villisikojen aiheuttamia vahinkoja maataloudelle ja villisikakolareiden määrää

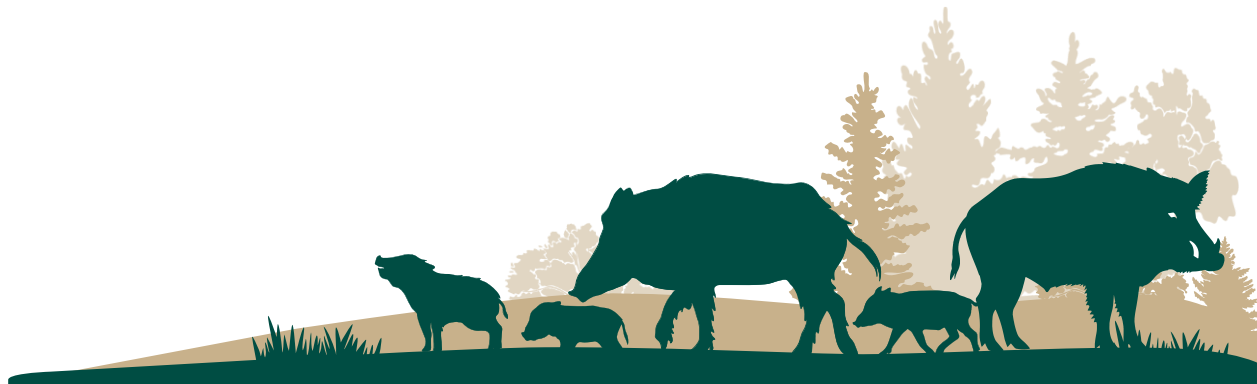

Villisian metsästys - tietopaketti metsästäjille

Opas julkaistu suomeksi ja ruotsiksi

www.sikayrittajat.fi/afrikkalainen-sikarutto/villisian-metsastys

Metsästysseurojen toiminta-avustus

- Suomen Sikayrittäjät ry maksaa metsästysseuroille toiminta-avustusta metsästetyistä luonnonvaraisista villisioista
 - 185 e/villisika
 - Edellytyksenä ASF-näytteiden lähettäminen Ruokavirastoon ja tehty saalisilmoitus
- Ilmoita suoraan Sikayrittäjille metsästysseuran nimi, yhteystiedot ja tilinumero
- Avustuksia maksetaan kolme kertaa vuodessa

ASF-näytteet metsästetyistä villisioista

- Kaikista metsästetyistä villisioista tulee lähettää ASF-näytteet Ruokavirastoon
- Näytteeksi lähetetään munuaista, pernaa, verta verinäyteputkessa sekä naarailta lisäksi pala kohtua
- Näytelähetystarvikkeita voi tilata suoraan Ruokavirastosta tilaukset@ruokavirasto.fi
- Ruokavirasto maksaa näytelähetyspalkkiota 50 e/villisika ja naaraista lisäpalkkio 100 e/villisika

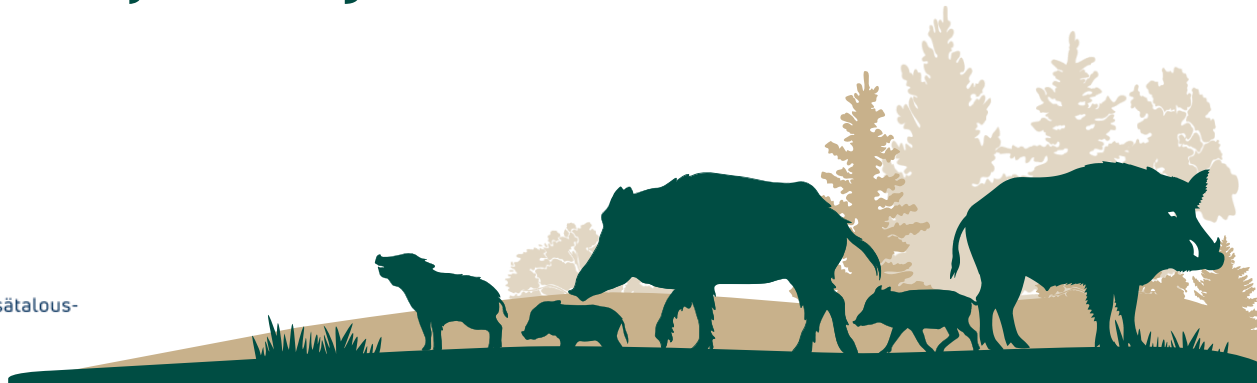
Kuolleena löydetyt villisiat

- Maastosta kuolleena löydetyt villisiat ovat todennäköisin keino tunnistaa taudin leviäminen uusille alueille
- Ilmoita maastosta kuolleena löydetyistä villisiasta välittömästi kunnaneläinlääkärille
 - Älä koske kuolleeseen villisikaan
 - Kunnaneläinlääkäri järjestää näytteenoton
- Ilmoittamisesta maksetaan 150 euron palkkio

Metsästyksen edistäminen

- Varmista, että vuokrasopimuksissa on sallittu myös villisian metsästäminen
- Metsästyseurojen välinen yhteistyö on välttämätöntä, että villisikojen metsästäminen on tehokasta
 - Yhteisjahdit, havaintojen jakaminen
- Villisiat huomioitava myös hirvijahdeissa

Yhteenveto

- Villisikakannan hallinta metsästämyllä on nyt erittäin tärkeää tartuntavyöhykkeen ulkopuolella koko Suomessa
- Kuolleenä löydetyistä villisioista tulee ilmoittaa välittömästi alueen kunnaneläinlääkärille
- Tartuntavyöhykkeellä toimenpiteiden toteutuksesta vastaa Ruokavirasto
- ASF on vaaraton ihmiselle.

